

Att skriva om det omöjliga

En jämförande temastudie med utgångspunkt från
Lotta Olssons sonettkrans *Den mörka stigen*

Annelie Fredriksson

Vt 2019
C-uppsats, 15hp
Skapande svenska C
Institutionen för kultur- och medievetskap

Abstract

To write about the impossible –

A comparative theme study based on the sonet wreath *The Dark Path* by Lotta Olsson.

Sökord: Orfisk myt, tema

Detta uppsatsarbete ställer frågan om temat för en berättelse förändras när den byter form och när berättelsens intrig byter plats. För att ta reda på hur det förhåller sig har ett experiment genomförts där en text, hämtad ur Lotta Olssons sonettkrans *Den mörka stigen*, transformerats från bunden vers till löpande text. Utifrån sonettkransens har en parallell text skrivits, en modern novell. Dessa texter har samma skiftningar i känslouttrycket och i många fall likartade formuleringar. Den moderna novellen presenteras i resultatdelen under rubriken *Älskar, älskar inte*. Ett utdrag av Lotta Olssons sonettkrans presenteras i bilaga 1.

De båda texterna analyseras i analysdelen utifrån fyra perspektiv, plats, intrig, berättare och tema. Analysen ger vid handen i just denna jämförelse att även om platsen och intrigen skiljer sig åt väsentligt samt att berättaren i de olika texterna ter sig olika, förblir temat detsamma.

I diskussionen framträder den Orfiska myten med sina symboler om förlust, sorg och längtan. Temat: *Den omöjliga kärleken*, utmynnar i en filosofisk betraktelse om sorgen som drivkraft för kreativiteten, måhända högre värderad än kärlekens sötma.

Innehållsförteckning

Abstract	2
1. Myten om Orfeus och Eurydike.....	4
2. Från sonett till novell.....	5
2.1 Syfte och frågeställning	5
2.2 Uppsatsens upplägg	5
2.3 Språket bor i ljudet	5
2.4 Berättelsens centrala begrepp	6
2.5 Sonetten och sonettkransen	7
2.6 Novellen.....	8
3. Metod – texttransformering	8
3.1 Sonettens form – från bunden vers till prosa.....	9
3.2 Fraser som återvunnits.....	9
3.3 Skriva mellan raderna.....	9
3.4 Parallella versioner	10
3.5 Den moderna novellen	10
4. Älskar, älskar inte	11
5. Den omöjliga kärleken.....	15
5.1 Textanalys.....	15
5.2 Experimentet.....	15
5.2.1 Novellen.....	16
5.2.2 Sonettkransen	18
5.3 Förändras temat?	20
6. Diskussion – den Orfiska myten	21
6.1 Diktaren och det omöjliga	22
7. Referenser	23
7.1 Litteratur.....	23
7.2 Webbplatser	23
Bilaga 1 – Dokument Spalter	24

1. Myten om Orfeus och Eurydike

Orfeus och Eurydike är ett kärlekspar ur den grekiska mytologin. De förälskade sig och gifte sig: Kort efter bröllopet blev Eurydike biten av en giftorm vilket ledde till hennes död. Orfeus var en fantastisk musiker. Han sjöng och spelade på sin lyra så vackert att till och med djuren och naturen stannade upp för att lyssna på hans musik. Överväldigad av sorg vandrade Orfeus i bergen intill nedgången till Hades, dödsriket. Han spelade så skönt att Hades erbjöd honom att komma ner för att hämta tillbaka sin fru till de levandes värld. Villkoret var dock att Orfeus inte fick lov att vända sig om för att se om Eurydike följde efter honom ty då skulle hon för alltid uppslukas av Hades. Som han kämpade med sig själv där nere i dödsriket. Han följde den mörka stigen som ömsom kändes lätt, ömsom mycket tung och besvärlig. Efter stor möda tyckte han att han hörde lätta steg bakom sig. Han kunde inte låta bli att vända som om för att försäkra sig att det var Eurydike. Det var hon men nu blev hon förlorad för alltid eftersom Orfeus inte kunde leva upp till det villkor som givits honom.¹

Myten om Orfeus och Eurydike återberättas än idag. Berättelsen har skildrats inom teatern, som film och genom olika litterära uttryck och upprätthåller alltså ett stort intresse tack vare att den kan betraktas ur många perspektiv såsom sorgen, döden, musiken och kärleken.² År 2003 skrev författaren Lotta Olsson en sonettkrans där hon i 15 bundna verser lämnar sin version av Orfeus kärleksöde. Med utgångspunkt från mytologin, både från sitt ursprung vid tiden 700 år före Kristus³ samt Olssons sonettversion från 2003,⁴ har jag funderat över hur en modern version skulle kunna te sig. Jag har blivit nyfiken och fångats av de olika stämningarna i Olssons sonettkrans där ljus och mörker blandas med hopp och förtvivlan. Hur skulle slutet kunna bli i en modern tappning? Vad vill Lotta Olsson i sin sonettkrans berätta för oss egentligen? Måhända är Orfeus respektive Eurydike symboler för företeelser vi ser ännu idag.

¹ <https://www.mytologi.nu/orfeus.html> 190305

² Niklas Schiöler, recension av Lena Malmberg. Från Orfeus till Eurydike. En rörelse i samtida svensk lyrik (2000). I *Samlaren* 122, 2002, s 120

³ <https://www.mytologi.nu/grekisk-mytologi.html> 190305

⁴ Lotta Olsson, *Den mörka stigen*, Albert Bonniers förlag, 2003

2. Från sonett till novell

2.1 Syfte och frågeställning

I syfte att ta reda på hur temat i en berättelse förändras, eller bevaras, när den byter form och plats har jag valt att genomföra ett experiment där en berättelse bunden i en sonettkrans transformeras till en novell.

Utifrån Lotta Olssons sonettkrans och berättelsen om Orfeus och Eurydike har jag valt att arbeta med följande frågeställning: Hur förändras temat efter att formen och platsen transformeras? Sonettkransens intrig skiftar mellan hopp och förtvivlan och jag har valt att noga följa dessa skiftningar i arbetet. Med form avses här en transformering från de bundna sonettverserna till prosan med dess löpande text. Med plats avses här transformeringen från den symboliskt mörka stigen som den skildras i sonettkransen till en vardaglig plats.

2.2 Uppsatsens upplägg

Som ett experiment har jag valt att utifrån Lotta Olssons sonettkrans, *Den mörka stigen*, skriven 2003, själv skriva en modern motsvarighet. Tid och plats är långt från den mörka stigen och nattens kalla vind men nära dig och mig, en helt vanlig vardagskväll. Efter redovisningen ovan av syftet och uppsatsens frågeställningar läggs en litteraturvetenskaplig betraktelse om *berättelsen* som företeelse med en kort presentation av relevanta begrepp. Metodavsnittet kommer att beskriva processen av det textbearbetande arbetet i syfte att på ett transparent sätt berätta om och reflektera över arbetsgången ur ett vetenskapligt kvalitativt perspektiv.⁵ Under resultatdelen kommer du som läsare att få ta del av den egenhändigt författade moderna textversion som är en berättelse i novellform. Denna kommer i fortsättningen att kallas för den moderna novellen. Transformeringen från sonett till novell där form och plats är väsensskilda kommer därefter att analyseras utifrån några olika perspektiv. Avslutningsvis kommer diskussionen att behandla frågor som uppkommit under arbetet med såväl experimentet som uppsatsen.

2.3 Språket bor i ljudet

Berättelsen om Orfeus och Eurydike har minst sagt några år på nacken. Som nämnts ovan härstammar den från 700 f Kr. På den tiden levde människor i en muntlig kultur. Berättelserna bars fram från mun till mun. Fonematiken och forskning om språket utvecklades kraftigt under 60-talet och berättar för oss att språket i grunden är uppbyggt av funktionella

⁵ Judith Bell, *Introduktion till forskningsmetodik*, Studentlitteratur, 2010, s 117 ff

ljudenheter eller fonem. Lite filosofiskt sades det att språket bor i ljudet.⁶ Idag använder vi skriftspråket inte enbart för att skapa och dikta utan i lika stor utsträckning för att anteckna och som ett stöd för minnet. I tiden när den grekiska mytologin formulerades användes andra strategier för att komma ihåg berättelser, numeriska tal och olika variabler för att lösa problem. Text berättades historier på vers, eller med speciella rytmer. Retoriskt upprepades vissa ord eller fraser och sattes samman för att fästa sig i åhörarnas minne.⁷ Utifrån det experiment som den här uppsatsen vilar på kan vi konstatera att ännu idag skildras kärleksdramat om Orfeus och Eurydike, skapat för ca 2700 år sedan. Först återberättat från mun till mun och sedermera nedtecknat med bilder och ord.

2.4 Berättelsens centrala begrepp

De texter vi möter i den här undersökningen är fiktiva, påhittade berättelser. Berättelser rör vid oss varje dag. Vi hör rykten om bekantas bekanta. Vi läser böcker, går på bio eller kanske lyssnar vi på radio och tar del av upplevelser som människor berättar om. En berättelse kan vara en roman eller en film och karaktäriseras av att den konsumeras med en viss kronologi, oftast från dess början till dess slut.⁸ Detta till skillnad från konsumtion av konstverk eller skulpturer som man kan ta del av i en varierad kronologisk ordning. Som besökare på en utställning kan man välja att börja i mitten av utställningen eller gå i den motsatta riktningen om man så önskar. Berättelser levereras vanligtvis muntligen eller skriftligen men som jag nämnt finns även andra kanaler. Musiker och kompositörer använder sig av sin musik. Dramatikerna genom teatern eller dansen. Konstnären använder sig av färg eller lera och författaren formulerar sig med hjälp av ordet.

Det finns utifrån ett genreperspektiv tre grundgenrer; epik (ordet/prosan), lyrik (musiken) och dramatik (teatern).⁹ Inom den episka genren finner man därtill undernivåer som till exempel romaner, kortprosa eller noveller som i sin tur kan delas upp i äventyr, romantik etc.¹⁰ Den kraft som driver läsaren att följa berättelsen från början till dess slut och som förmår läsaren att ta reda på vad som kommer att hända närmast, kallas för intrig.¹¹ Intrigen har en central funktion i fiktiva berättelser. Exempel på intriger är huruvida hjälten skall lyckas klara av de hinder som uppstår, om den eftersökta skatten kommer att hittas eller om det saknade barnet

⁶ Walther J Ong, *Muntlig och skriftlig kultur – teknologiseringen av ordet*, Anthropos, 1990, s 18

⁷ Ong, s 46–47

⁸ Claes-Göran Holmberg, Anders Olsson, *Epikanalys En introduktion*, Studentlitteratur, 1999 s 11

⁹ Holmberg/Olsson, s 14

¹⁰ Ibid, s 14

¹¹ Ibid, s 24

åter skall komma till rätta. I kombination med andra faktorer såsom karaktärer, miljö, symbolik samt berättarteknik kan författaren vilja leda läsaren till ett särskilt tema.¹² Ett tema kan formuleras som en grundtanke eller någon sorts bärande ide eller åsikt som författaren vill driva genom sina texter.¹³

De begrepp som för detta experiment är centrala handlar främst om temat och huruvida det förändras med intrigen, berättelsens form eller den plats där berättelsen utspelar sig på. I de båda texterna är berättaren,¹⁴ det vill säga den röst som läsaren kan förnimma, central. Som läsare kommer du att finna flera nivåer av berättande. I den moderna novellen finns dels en yttre berättelse om en man som handlar mat i en butik men framförallt handlar den om en nykär, ängslig person vars känslor åker berg- och dalbana med honom. Detta är epikens stora fördel om man jämför med t ex film och drama. Berättaren kan gå in i karaktärerna på djupet och på så vis föra parallella berättelser, en yttre och en inre.¹⁵ På motsvarande sätt vandrar änkemannen i sonettkransen på en mörk stig men karaktärens inre beskrivs i ett kaos av ljudintryck och känslor såsom längtan, rädsla där mannen manar sig att repa mod.¹⁶ I analysdelen kommer dessa aspekter att utvecklas i detalj.

Avslutningsvis är det på sin plats att kort presentera de två textvarianterna som är centrala i denna uppsats, nämligen sonettkransen och novellen.

2.5 Sonetten och sonettkransen

En sonett, för det första, är en dikt på bunden vers. Dikten skall omfatta 14 rader. Varje rad skall bestå av ord som totalt bildar 10 eller 11 stavelser. De 14 raderna skall rimma och äga en rytmik efter särskilda regler som kan varieras. Det finns en färdig lärsonett, se bild nedan, som skrevs av Carl Wilhelm Böttiger.¹⁷

¹² Holmberg/Olsson, s 30

¹³ Ibid, s 30

¹⁴ Ibid, s 70-71

¹⁵ Ibid, s 69

¹⁶ Olsson L, *Den mörka stigen*

¹⁷ <http://edition-elf.de/forum/showthread.php?tid=7374> 190401

En sonettkrans, för det andra, består av 14 sonetter där en vers sista versrad är nästa vers' första. Som kronan på verket avslutas kransen med vers 15 som består av de övriga 14 sonetternas första versrader. Den femtonde versen skall innehållsmässigt sammanfatta budskapet i sonettkransen.¹⁸

Sonetten vandrar lekande, men värdig
och elvastavig, fram i fjorton rader.
Man ansett har Petrarca för dess fader.
Nu är den första kvadrenarien färdig.
Den andra börjar. Fortsätt den ihärdig!
Och, fast dig locka rim i myriader
de samma rim du åter måste ha där,
och det är svårt, om icke Febus lär dig.
Nu komma två terziner med på slutet.
Vad de ha där att göra, ej du fråge,
men lär att fläta dem sju skilda sätten!
Så blir det hela vackert sammangjutet,
och under rimmens konstigt välvda båge
går fullväxt fram den klingande sonetten.

2.6 Novellen

Novellen är en berättelse som är kortare än en roman och bör inte överstiga 100 sidor text. Novellen ska rimligen vara en prosaberättelse vars intrig presenteras av en text som har en början, mitt och slut. Inte sällan kan slutet vara lite speciellt eller äga en viss knorr. Till skillnad från romanen som även kan skildra miljöer, släkter och samhällsstrukturer, så går novellen liksom rakt på händelsen.¹⁹

3. Metod – texttransformering

Under detta avsnitt kommer jag att redogöra för det experimentella arbetet med själva transformeringen av texten. Syftet är dels att säkerställa att processen är tillförlitlig. Du som läsare skall vara förvissad om att den moderna texten verkligen är hämtad från Olssons sonettkrans och inget annat. Dessutom är förhoppningen att någon annan som ämnar göra ett dylikt experiment skall få en god inblick i arbetet. Det är inte svårt men grannlaga. Det kommer att visa sig i min beskrivning nedan att jag har varit väldigt nogsam när jag har transformerat – nästan översatt Olssons sonettberättelse till den moderna novellen. I bilagan till denna uppsats visas ett utdrag av den moderna novellen som ligger parallellt med sonettkransen. Jag vill visa hur novellen följer verserna från sonetten, inte enbart med antal ord utan även vad beträffar vissa uttryck och framförallt stämningläget i berättelsen, d v s om det känns tungt eller lättamt. Genom att arbeta med sonettens text intill de ord som bygger upp den moderna novellen försöker jag säkerställa att skiftningarna följs åt och att ordval sammanfaller i de olika versionerna. Experimentets metod skall ur ett giltighetsperspektiv vara synliggjort så att var och en kan ana vilka utgångspunkter som bygger upp de tolkningar som sker i analysdelen av uppsatsarbetet.

¹⁸ <http://spraktidningen.se/artiklar/2008/11/sonettkrans-loste-skrivkramp>

¹⁹ <https://litteraturbanken.se/skola/larare/Noveller.html>

3.1 Sonettens form – från bunden vers till prosa

Det som intuitivt kändes viktigt inför transformeringen av texten var att bevara den i dess ursprung. När sonettens korta rader förlängdes till löpande textrader fann jag mig behöva granska skiljetecken samt eliminera en av de dubbla meningar som uppstår. I en sonettkrans är nämligen en vers sista rad identisk med nästa vers första.²⁰ Jag valde dessutom att färglägga den mening som avslutade en vers för att ha lite koll på de olika verserna. Till slut fick jag upp texten i prosaform. Jag valde att spara vers 15 eftersom den versen är ett sammandrag av de övrigas första rader.²¹ Som en besmyckad koppling mellan sonettkransen och novellen har jag valt att låta vers 15 i sin bundna form stå som ett postskriptum till den moderna novellen.

3.2 Fraser som återvunnits

Nu har jag alltså sonettkransens text i prosa. De meningar som börjar tillika slutar en vers har jag markerat med ljusblå färg för att ha lite koll på versernas uppdelning. Det kom för mig att bilda rubriker utifrån sonettens text som jag trodde att jag skulle få användning av. Rubrikerna skapade stycken och gav luft åt textmassan. Jag lät också markera ord (verb) och fraser som jag fastnade för och som jag ville plantera och så att säga återvinna i den moderna novellen. Exempel på sådana ord och fraser är; ”i tanken möts vi redan i en kyss”, ”Jag måste skaka det av mig” och ”En älskande förutan älskarinna”. Jag tänkte mig att koppla samman de båda texterna, dels för igenkänning men också för att jag tyckte om meningarna och fann dem moderna och användbara. Det skulle senare visa sig att jag inte hade särskild nytta av de rubriker jag satte upp varför de inte heller finns med i slutversionen.

3.3 Skriva mellan raderna

I nästa steg gör jag en radmatning mellan varje rad. På så sätt uppstår dubbla radmatningar i texten. I detta utrymme skriver jag den moderna novellen och ser noga till att följa stämningen från Olssons text när det känns ljust och när det känns mörkt och tungt. Det är tekniskt lite pillrigt, särskilt vid varje rads slut. Jag får vara noga med att fokusera på novellens innehåll samtidigt som jag behöver se till att den text jag skriver läggs på nästa mellanrum och inte hamnar direkt under den rad jag just skrivit.

Den moderna novellen har en dubbel dimension i och med att den berättar om en man som handlar mat i en butik. Berättelsen betraktas utifrån och innehåller ytterst få dialoger. Denna

²⁰ <http://spraktidningen.se/artiklar/2008/11/sonettkrans-loste-skrivkramp>

²¹ <http://spraktidningen.se/artiklar/2008/11/sonettkrans-loste-skrivkramp>

utifrån-betraktelse utgör inte ens trettio procent av novellen. Huvuddelen av berättelsen tar läsaren med till en helt annan plats eftersom mannen mentalt är helt uppfylld av en alldeles färsk kärleksrelation vilken skildras med en i kursiv stil formulerad inre monolog.²²

När jag är klar tar jag bort sonettkransens text. Jag gör en del justeringar, framförallt skall det mellanrum som uppstått mellan raderna raderas. Textmassan förtätas och novellen framträder i sitt format. Därefter jobbar jag lite med skiljetecken, flyttar på småord och finputsar formatet. Det känns som att riva av skyddsfilmen till en schablon.²³ Jag läser texten högt flera gånger, fascinerad över vad som framträder.

3.4 Parallella versioner

Efter flera högläsningar och någon ytterligare justering av texten känner jag åter behov av att jämföra sonettkransens text med min nyutsprungna. Därför skapar jag ett Word-dokument, infogar en tabell med två kolumner och 14 rader, en för varje vers. På så sätt får jag nu syn på texterna parallellt bredvid varandra. Jag vill helt enkelt synliggöra att den moderna novellen, följer sonettens verser. Att antal ord blir ungefär lika många samt att de ord och fraser som jag markerat med rosa färg är återfinns i båda formerna och har samma innebörd, se bilaga 1.

Nu upptäcker jag hur viktigt det blir att komma ihåg att ändra i mina olika dokument som jag skapat. Gör jag en förändring i tabelldokumentet vars arbetsnamn är ”*spalter*” behöver jag komma ihåg att göra motsvarande förändring i dokumentet med den moderna novellen och vice versa. Utöver dokumentet Spalter har jag tre andra dokument:

1. Sonettkransen i sin helhet.
2. Textbearbetningsdokumentet där sonettkransens text nu finns i prosaformat med de blå respektive rosa färgmarkeringarna. Där har jag även skrivit ner hela metodprocessen i punktform för att kunna pricka av att jag har genomfört alla moment.
3. Den moderna novellen i sin helhet.

3.5 Den moderna novellen

Den moderna novellen redovisas i sin helhet under resultatavsnittet med rubriken *Älskar, älskar inte*.

²² Holmberg/Olsson, s 69

²³ En schablon är en sorts mall som man kan använda sig av när man vill måla mönster eller blommor på en vägg

4. Älskar, älskar inte

Dimman över parkeringsplatsen låg nära marken, utbredd som ett täcke. Kinderna hettade; Vad brydde sig han om vädret? *Jag är ju kär för tusan! Kan det här va början till nåt nytt?* Han kollade telefonen. Hon har inte hörts sen igår fastän han kysst henne i tankarna mest hela tiden.

Tänk om det redan är över?

Tänk om vi gifter oss om ett år?

Bara det blir VI för nu är jag trött på ensamheten. Alla, åtminstone de flesta, vill ju ha någon vid sin sida. Vad vet jag? Nu måste det va min tur. Jag VILL det! Frågan är bara om han minns hur man bär sig åt. Början brukar ju vara känsligt läge och då gäller det att ligga lagom på och lagom lågt.

Plötsligt blev han alldeles matt. Han klev ur bilen och stegen fram mot butiken kändes plötsligt mycket tunga. Ett SMS-pling just nu, skulle vara som musik i hans öron.

Samtidigt som han grep tag i en grön varukorg intalade han sig att repa mod. *Jag fixar det här! Jag måste tro på mig själv.* De nyss så tunga stegen lättades. *Det gäller att bestämma sig, att gå all in.* Framme vid frukten, greppade han bananer och apelsiner, tomater och några röda paprikor som kändes mjuka, han tvekade. *Tänk om hon aldrig mer skriver!* Han vacklade mot mejerierna, sinnet följde efter, nu åter missmodigt. Herregud, brant uppforsbacke. Han måste tänka klart. *Å andra sidan, jag har ju dejtat förut, det kan väl inte va' så svårt... men tänk om hon inte vill! HUU, det här måste jag skaka av mig. Det finns ändå inga svar. Jag får styra upp*

det här och göra en liten plan. Han banade sig fram till kaffehyllan. Extrapris på Löfbergs Lila – tag 3 för 69 kr. Bra att ha, om man får oväntat besök...

Han kollade telefonen, ingenting. *Hur mycket ska jag hänga upp mitt liv på denna ångest, om hon inte ens hör av sig?*

Väljer man att bli förälskad?

Jag borde kanske bara lägga ner.

Tvärt vänder han sig om när ett litet barn sliter tag i hans byxben i tron att det är pappan. Den lille slungade honom ur tankemödan och det ryckte i barnets underläpp när han insåg att pappa var någon annanstans. *Bhuuuu uuuhuuu! Kära nån, vad gör jag nu? Men där kom pappan som lyfte upp sonen och nickade en ursäkt. Tänk, en helt annan värld det där, med barn. Vad gör jag här egentligen?* Han kollade telefonen, ingenting. *Ska jag skicka henne ett "tänker på Dig". Att liksom påkalla lite uppmärksamhet. Hon skulle tänka på honom en stund i alla fall, om så bara någon minut. Men vem tror jag att jag är? En blivande älskare till henne. Jag kanske bara är en hopplös dejt - utan partner. Hon kanske redan har träffat nån annan och här går jag som en kär zombie! Det gör för ont, att tänka sig henne i armarna... hon är ju så himla snygg!! Egentligen, hon får kanske massor av erbjudanden. Herregud, vem tror jag att jag är, lurad fåne! Hon har säkert träffat nån ny. Skulle jag krocka med henne här nu så skulle hon kanske inte ens känna igen mig. Vem är du??*

Här går jag och har bara henne i huvet, en drömbild som jag inte ens känner, en främling.

Frysdiskens brummade lät oroväckande. Färdigrätterna tävlade med sina hippa förpackningar och ringa kalorier. *Nu måste jag rycka upp mig. Hon är ju MIN, det var hon ju häromdan! Innerst inne vet jag det ju. Irrar illa...* Han kollade telefonen, tyckte att den vibrerade, lyssnade spánt och kände sedan efter, inget durr. *Det är nog mitt hjärta som slår ojämnt – durrande. Inget annat.* Han blir nästan rädd för sig själv, tar en färdiglåda med laxsoppa – norsk – och lägger den snabbt i korgen. Händerna blir lika kalla som skräcken han plötsligt känner över denna berg- och-dalbana som han åker i. Ilskan över att förlora självtilliten.

Just det. Hon skulle ju vara helt upptagen. Nu minns han plötsligt att hon hade sagt det. Eller, hur sa hon egentligen? Hon skulle med sitt jobb. Iväg på kick off. De e därför jag inget hör från henne. Nog finns hon där, mysiga lilla du, min egen! Nu stod han framför kryddorna.

Hela hans väsen såg henne framför sig. Hennes ansiktsdrag och den där mjuka munnen. Små veck avtecknade sig vid mungiporna och hennes blick viker inte undan. *Det är bara mitt mod som sviker* tänker han. Han kunde förnimma hennes lukt, håret, huden. *Ett enda litet tecken att du tänker på mig. Jag skulle bli såå glad! Fast du är långt borta så finns du ändå nära, här hos mig. Det skulle ge mig lugn. Då skulle jag bara se en film ikväll och slappna av. Men när jag inget hör från dig då vet jag ju inte var du står. Det är ju det som e så fiffigt med SMS, ett litet hjärta eller "tänker på dig", "minns om igår", eller typ. Annars är ju risken att man ger upp. Undrar just hur hon minns oss. Kanske tror jag att vi har något mer än vad hon tycker... Vem kan svara på det? Vad vet man om en flirt? Men då, när vi sågs. Jag var så säker på att jag såg intresse i hennes ögon. Hur hon tittade på mig. Vad såg hon, en sårbar man? Tänk att jag hade dig. Nu är du bara borta. Här om dan var du min. Nu inte alls. Vem hade kunnat tro det? Hur länge hade han stått vid kryddorna? Han måste röra på sig. Den här shoppingen tar evigheter. Vad har jag om jag inte får henne? Vad är mitt liv? Är jag en man som får lov att bli älskad?*

En hög stapel med toapapper räckte nästan upp till taket. Förpackningen rymdes inte i korgen. Han fick bära den i andra handen. *Hade han redan bleknat för henne? Hon träffar säkert många intressanta.... män. Livets mening, en vän att höra till, att hålla i handen. Det låter som poesi i öronen. Lite kärlek gör det hela. Det är bara att inse, det här är lönlöst. Det spelar nog ingen roll vad jag än gör. Om allt är över fast jag VILL så mycket. Kan det förklara att jag nästan kan känna hennes puls?* Nu var han i alla fall klar. Han gick mot kassan.

Lika bra att få det här överstökta. Jag backar ur helt enkelt och överger mina fantasier om vår gemenskap. Framme vid kassan var en liten kö. Han slöt ögonen. För sin inre blick höll han hennes händer. De var så fina och passade så bra i hans. *Tiden stod stilla och dom bara såg på varann.* Han skulle säkert kunna stå så där oändligt länge och liksom se inåt. *Om jag tänker på henne riktigt hårt, kanske hör hon mig då – för sitt inre! Hon kanske följer mig. Det måste vara så. Annars blir mina telepatiförsök bara ett tomt eko och det finns inget mer att förstå. Utan kärlek, ingen mening.*

Hej hej! Kassörskans glada tillrop drev honom ur drömmerierna. När han drog sitt kort fanns modet där igen. *Jag ska bara vänta, säkert skriver hon senare i kväll. Det ligger väl även i hennes intresse att höra av sig. Hon har ju i alla fall inte gjort slut – än.*

Ut ur butiken. In med varorna i baksätet. Toapappret trillade ur påsen ner på golvet.

Älskar, älskar inte, älskar, älskar inte. Han höll på att bli galen. I framsätet tog han fram sin mobil, ingenting. Han stirrade tomt på skärmen, 27 % batteri kvar. Men PLING!!!! Om du bara skrev något skulle denna vända var helt, poff borta!

Kanske var hon ändå lite mager? Man vill ju ha nåt att hålla i. Jag skriver till henne själv. Jag gör slut. Bättre att förekomma än att förekommas. Sällar mig till klubben för olycklig kärlek. No women, no cry. Suck! De e priset för min stolthet, för att behålla vettet.

Det här tar aldrig slut.

Den mörka stigen utan något slut:
vartenda steg är viktigt att bevaka.
Den mörka stigen där jag gått förut.
Den långa vägen uppåt och tillbaka.
Vad ger mig rätten att få vistas här?
En levande bland döda – och hans kvinna.
Jag lyssnar till de ljud som mörkret bär.
Ett ljud av steg! Som genast ska försvinna.
Det är väl hennes steg jag hör ändå?
Det är en fråga ingen kan besvara.
Jag vet blott att min kärlek ska bestå.
Hon tiger. Men det är väl ingen fara?
Hon följer mig. Det måste vara så.
Jag vet: jag såg. Blott en gång. En gång bara²⁴

²⁴ Olsson L, 2003

5. Den omöjliga kärleken

5.1 Textanalys

Inför själva analysen av de båda texterna kan det vara på sin plats att återgå till syftet med uppsatsarbetet, d v s att ta reda på hur temat i en berättelse kan förändras, eller bevaras, när den byter form och plats. Som metod har ett experiment genomförts där en berättelse bunden i en sonettkrans transformerats till en novell. Frågeställningen handlar alltså om vad, om något, som förändrar temat efter att textens form och intrigens plats har transformerats.

För att åstadkomma en någorlunda jämförbarhet mellan de olika texterna kommer jag i analysen här att använda de perspektiv som redovisats under 2.2 nämligen platsen, intrigen, berättaren och temat. Utifrån dessa perspektiv och relevanta textutdrag vecklar jag ut texten med intentionen att synliggöra det sistnämnda, nämligen temat. Jag kommer att börja analysen med den moderna novellen och därefter analyserar jag sonettkransen. Dessförinnan vill jag dela med mig av några reflektioner utifrån arbetet med experimentet.

5.2 Experimentet

Arbetet med experimentet upplevde jag som enormt spännande. Det kändes näst intill vördnadsfullt att röra vid sonettkransens text som vore den ömtålig. Jag hade en intuitiv känsla av att det var viktigt att bevara texten i ursprungsskicket. Jag var rädd att jag skulle råka hantera den på något sätt så att den förändrades. Att sedan själv författa en parallell berättelse upplevde jag som väldigt roligt och stimulerande. Jag arbetade med ett kort perspektiv. Jag visste inte hur berättelsen skulle sluta utan skrev mening för mening och plöjde mig framåt. Jag har aldrig kört tunnelbana men kan föreställa mig känslan av att arbeta sig framåt, krök för krök. Så kommer en station med ljus och rörelse för att sedan åter ersättas med mörker, grus och grova ledningar. När jag hade skrivit den egna texten färdigt och raderat sonettkransens kändes det som att avtäckta en dold skulptur eller att borsta bort ett heltäckande damm från en tavla. Jag betraktade berättelsen, fascinerad över att själv se helheten som för första gången. Efter några få språkliga korrigeringar infann sig åter viljan att

jämföra novelltexten med sonettkransen ursprungstext. Det är anledningen till att jag lade upp texterna på flera olika dokument som jag har beskrivit under 3.4.

Novellen är till sin form stadd i prosatext. Dock finns ett par rader som jag intuitivt valde att bryta ur textmassan. Det beror på att frågeställningarna i de första två utbrytarraderna är polariserade – *det blir kanske inget mellan oss*, eller, *kanske är vi gifta om ett år*. Dessa frågor är kärnan i mannens ambivalens. Den andra omgången utbrytarrader kan också betraktas som ingången till det val han till slut verkar göra, nämligen att lägga ner hela projektet. Den där första ge upp-tanken.

På ett generellt plan kan man fundera över *Den där första ge upp-tanken*. Den, den där farliga tanken som kan omstörta livet för många. Början på en skilsmässa, början på att sluta sitt arbete eller början på något annat som skall upphöra.

Den sista raden i novellen är också den en utbruten textrad; *det här tar aldrig slut*. En diffus antydning till att han faktiskt ger upp om kärleken. Helt säkert är det dock inte. Hur kan man göra slut på en relation som inte ens har börjat? Mannen kanske ville tänka över det hela en liten stund till och då, på hemvägen, just när han växlade till trean, hördes från telefonen, PLING!

5.2.1 Novellen

Platsen

Platsen, eller miljön, utgörs av en vanlig matvarubutik. Det är en vardagkväll, vilken som helst. Det är mörkt och dimmigt.

Han klev ur bilen och stegen fram mot butiken kändes plötsligt mycket tunga. Ett SMS-pling just nu, skulle vara som musik i hans öron. Samtidigt som han grep tag i en grön varukorg intalade han sig att repa mod.²⁵

Mannen kommer körandes med sin bil och parkerar utanför affären. Det finns fler kunder i butiken vilket kommer till uttryck när ett litet barn misstär honom för sin far och eftersom det är en liten kö till kassan.

Intrigen

Handlingen är att han, det är en han, parkerar sin bil, går in i en matvarubutik för att handla. Han betalar i kassan och stuvar slutligen in varorna i bilens baksäte.

²⁵ Den moderna novellen

Innanför detta äggskal pågår dock en annan intrig. I tankarna grubblar mannen över om kvinnan som han nyligen träffat och haft en eller ett par dejter med, kommer att höra av sig igen. Tycker hon om honom? Är han värd att älskas? Han är väldigt orolig och sjunker lätt ned i missmod. Dock tar han tag i sig själv och tänker att det ordnar sig säkert till slut, eller gör det inte det?

Undrar just hur hon minns oss. Kanske tror jag att vi har något mer än vad hon tycker... Vem kan svara på det? Vad vet man om en flirt? Men då, när vi sågs. Jag var så säker på att jag såg intresse i hennes ögon. Hur hon tittade på mig. Vad såg hon, en sårbar man? Tänk att jag hade dig. Nu är du bara borta. Här om dan var du min. Nu inte alls.²⁶

Det är denna *inre* intrig som följer skiftningarna och svängningarna i *Den mörka stigen*.²⁷ Denna inre intrig har jag under resultatdelen skrivit med *kursiv* stil.

Berättaren

Berättaren eller berättarens röst befinner sig i novellen utanför berättelsen. Parallellt får läsaren följa med inuti mannen som i tankarna pratar med sig själv samtidigt som han handlar mat. Tonen i den inre monologen är undrande och famlande.

Vad såg hon, en sårbar man? Tänk att jag hade dig. Nu är du bara borta. Här om dan var du min. Nu inte alls. Vem hade kunnat tro det? Hur länge hade han stått vid kryddorna? Han måste röra på sig. Den här shoppingen tar evigheter. Vad har jag om jag inte får henne? Vad är mitt liv? Är jag en man som får lov att bli älskad?²⁸

Den inre monologen visar även brist på självtillit. Det finns en stor portion oro i röstklängen. Den inre monologen gör mannen ofokuserad. Ett exempel är när han med en tom blick fastnar framför kryddhyllan. Han vet inte hur länge han har stått där när han åter rycks upp ur sina tankar och fortsätter med sina inköp.

Han ställer sig frågan om han är värd att älskas och våndas över att det inte är upp till honom huruvida den nya kärleksrelationen kommer att utvecklas. Han våndas också över att våndas. Vill inte ha det så. Han vill veta säkert men det går ju inte eftersom han inte får någon respons i den takt som han önskar.

²⁶ Den moderna novellen

²⁷ Olsson L, 2003

²⁸ Den moderna novellen

Temat

I novellen är ängslan, ambivalens och den bisarra inre kampen som mannen har med sig själv något som kan vara ett tema. Han är ju kär förtusan men förlusten blir lika smärtsam som kärleken är värdefull. Som slutet anger verkar han överge den, denna omöjliga kärlek, av rädsla för att själv bli avvisad.

Om du bara skrev något skulle denna vända helt bara vara, poff borta!
Kanske var hon ändå lite mager? Man vill ju ha nåt att hålla i. Jag skriver till henne själv. Jag gör slut. Bättre att förekomma än att förekommas. Sällar mig till klubben för olycklig kärlek. No women, no cry. Suck! De e priset för min stolthet, för att behålla vettet. Det här tar aldrig slut.²⁹

5.2.2 Sonettkransen

Platsen

Platsen, vad eller var är platsen? Det ligger nära till hands att tänka sig Hades dödsrike. Detta eftersom sonettkransen utgår från berättelsen om Orfeus och Eurydike. Av sonettkransens text framgår det dock ingenstans att platsen är Hades dödsrike. Där talas det om en mörk stig vilket också är bokens titel. Platsen beskrivs som en stig, ömsom tunnel. Den är utomhus och han som vandrar där har gått där förut. I vers III beskrivs stigen med dessa ord.

Jag förnekar att mörkret är sig likt, och vindens tjut,
och markens stumma väta när jag tvekar.
Nu plötsligt tycks mig tunneln mycket trängre,
och visst är kylan värre, inte sant?
Och stigen? Nog är stigen mycket längre?
Och inte var dess lutning fullt så brant?³⁰

Utifrån kontexten om Orfeus och hans längtan efter sin Eurydike kan man tänka sig att den mörka stigen står för just personlig sorg och en stor längtan. Detta stöds i den första versen. Måhända är platsen en symbol som representerar något mer.³¹ Den mörka stigen kan vara all världens sorg och olycka, personlig förlust eller sjukdom

I tanken möts vi redan i en kyss
vid stigens slut, och allt är över redan.
Förenade, förälskade på nytt!
Ånyo man och kvinna, make, maka.
Med ensamheten och vår sorg förbytt
i glädjerus vi genast ska bejaka.³²

²⁹ Den moderna novellen

³⁰ Olsson L, *Den mörka stigen*, vers 3.

³¹ Holmberg/Olsson, s 59

³² Olsson L, *Den mörka stigen*, vers 1.

Intrigen

Berättelsen handlar om någon, en man, som vandrar i natten. Vandringen sker efter en stig. Den som vandrar är ibland förhoppningsfull och ibland orolig. Efter vandraren går förhoppningsvis, ja alldeles säkert, hon. Henne som vandraren längtar så mycket efter. Vandraren lyssnar efter hennes steg men vinden tjuoter och det hörs inte så bra. Vandraren måste lita på att hon följer efter honom – med lätta steg i fotsid klänning.

Vem är jag här? En blek och stum poet.
En älskande förutan älskarinna.
En gäst i denna världs oändlighet.
En levande bland döda – och hans kvinna,
som kanske redan är en annan mans?
En underjordens vackra kejsarinna.
Och han som lever tror att hon är hans.³³

Berättaren

Berättaren är mannen, vandraren, som förlorat sin älskade. Han berättar i första person, i jag-form. Han benämner sig själv som en blek och stum poet, en blind skald och en levande bland döda. Tonen är på tre sätt; jämnt saklig, stävande och vacklande. Låter kanske motsägelsefullt men det jämt sakliga står för att texten är berättande, inte skildrande. Det berättande språket, fritt från uttryck, passar här eftersom sonettens bundenhet anbefaller ett minimalistiskt och träffsäkert språk.

Men hur jag lyssnar, finns det inget där.
Blott vinden, som nu blåser mycket stilla.
En stilla vind. Mitt eget hjärtas slag.
Min egen snabba andning. Inget annat.
Nu stiger rädslan upp och griper tag.
En stilla vind. Då har hon redan stannat?
Jag fylls med ens av självförakt och skam.
Så enkelt brast förtröstans svaga hinna,³⁴

Det strävsamma hos berättaren kan uppfattas genom den envisa och alltjämt fortsatta vandringen. Han ger sig inte utan går i blindo och det vacklande, slutligen, står för skiftningarna från förtröstan, via ängslan till självförakt och skam.

Temat

Slutet bär ord som löser upp vandringen. Bort från något tvingande mot något ännu mera smärtsamt förvisso men på ett outgrundligt sätt nödvändigt. Slutet är diffust och alls inte

³³ Olsson L, *Den mörka stigen*, vers 5–6.

³⁴ Olsson L, *Den mörka stigen*, vers 7.

lyckligt ty den mörka stigen tar aldrig slut. Temat har jag valt att benämna den omöjliga kärleken.

Nu vet jag, och betalar därmed priset:
jag avstår kärlek, för min kärleks skull.
På samma sätt som kärlek alltid tvingar
till offer, kräver dikten sin tribut.
Så hör jag hur dess krav för evigt klingar
i varje smärtsam levandets minut.
Det är det pris mitt diktande betingar:
den mörka stigen utan något slut³⁵

5.3 Förändras temat?

Det som förenar berättelserna är företeelser som vacklande självtillit, ambivalens, att repa mod för att sedan förlora sig i modlöshet. Slutet i de båda berättelserna är likartade i och med att båda ger avkall på det enda de vill ha. Osäkerhetens smärta är tydligen så tung och outhärdlig för dem att de offerar kärlekens sötma hellre än att bli övergivna.

Det som skiljer berättelserna är att mannen i novellen inte kunde vara säker på om hans förtjusning eller attraktion till denna nya bekantskap var besvarad. Det bekymret hade inte Orfeus som enligt myten tryggt kunde vila i Eurydikens kärlek som han hade mött den. Likväl var det något som gjorde att han vände sig om och därmed förlorade möjligheten att återförenas med sin hustru. Temat kan således fångas i osäkerhet, ambivalens, det olyckliga slutet och det något provocerande i att ge upp trots att inget finns att förlora.

Sålunda lämnar experimentet ett resultat som berättar att även om intrigen och platsen skiljer sig åt förblir temat detsamma i de båda berättelserna. Slutet är inte enbart olyckligt. På något sätt upplever jag att de båda männen valde bort lyckan.

Det finns ett uttryck eller ordspråk som lyder: *Bättre att förekomma än att förekommas*. I olika källor, allt ifrån Flashbacks forumsida till masteruppsatser förekommer detta ordspråk. Det kan förklaras med att det är bättre att lösa problemet innan det biter en i baken, respektive, det är bättre att företag kommunicerar med myndigheter i god tid för att slippa missförstånd som påverkar varors prissättning på ett onödigt sätt.³⁶ Möjligen skulle temat kunna linda in en uppmaning; Ge inte upp, satsa det du har, det finns inget att förlora. Om du ändå skulle förlora, har du i alla fall övat på att plocka upp och foga samman spillrorna av din självaktning. Det som är gemensamt för berättelserna är att kärleken överges och de bägge männen kan fortsätta att vältra sig i sin sorg. Sorgen som måhända är det bränsle som driver

³⁵ Olsson L, *Den mörka stigen*, vers 14

³⁶ <http://liu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A919588&dswid=7068> 190527
<https://www.flashback.org/t1132506p3> 190422

dem att dikta eller som i den moderna novellen, gå med i klubben för olycklig kärlek. Jag kan till och med tänka att dikten på något sätt vann över kärleken eftersom sorg och självömkan verkar vara bra virke för kreativiteten.

6. Diskussion – den Orfiska myten

Tack vare arbetet med experimentet och uppsatsen har mitt intresse allt mer riktats mot att söka de poetiska rötterna ur myten om Orfeus och Eurydike. Myten föreslås vara ett paraply under vilket olika berättelser om död, konst och kärlek kan rymmas.³⁷ Det som är utmärkande för en myt i allmänhet är dess elasticitet och flexibla rum. Samma symboler och förlopp kan användas i olika miljöer och tider. Symboler som kärlekens ros, fredens duva eller dödens svärta får samma uppgift i olika berättelser, spridda över århundraden. Den Orfiska myten kännetecknas av Eurydike som en symbol för sorg och förlust samt Orfeus för musikens undergörande kraft som blidkar både djur och natur.³⁸ Lena Malmberg har i sin avhandling *Från Orfeus till Eurydike* studerat hur sex moderna poeter, tre kvinnor och tre män, tar sig an den Orfiska myten utifrån tre perspektiv. Dessa är hämtade ur Walter Strauss' *Decent and Return*. För att lättare förstå avhandlingen har jag även läst en djuplodande recension publicerad i tidskriften *Samlaren*.³⁹ årgång 122, 2001.

De tre perspektiven är för det första: *Sångens kraft* – det vill säga lyrikerns förhållande till sångarpositionen som Orfeus representerar. På motsvarande sätt hämtar diktaren sin kreativitet ur sorgens och förtvivlans krafter. Behovet av att dikta och sjunga får ur detta perspektiv stå för den kreativitet som sorgen ger upphov till.

Det andra perspektivet handlar om *Nedstigningen och det icke tillhörande* – Eurydike som ju faktiskt dör två gånger, och den fatala sorg och övergivenhet som uppstår när döden sliter kärleken i stycken. Därtill om fenomenet Eurydike som ges allt mer utrymme i och med att hon, från att enbart vara besjungen som ett objekt, nu omdanas till att bli en framträdande egen karaktär.

Det tredje och sista perspektivet handlar om *Det icke tillhörande, sönderslitandet*. Här utgår Malmberg från språkligt-konstnärliga egenskaper som karaktäriserar den nya icke-traditionella Orfiska dikten, kort sagt, att skriva om det omöjliga.⁴⁰ Det är detta tredje

³⁷ Schiöler – ur *Samlaren*, s 121

³⁸ *Ibid*, s 121

³⁹ Schiöler, *Samlaren* 122

⁴⁰ Schiöler – ur *Samlaren*, s 121

perspektiv som jag intresserar mig för när jag undrar hur det kan komma sig att Orfeus inte kunde låta bli att vända sig om.

6.1 Diktaren och det omöjliga

Att skriva den Orfiska dikten handlar om att på en och samma gång berätta en historia och låta den upplösas i tron att historien är möjlig att berätta samtidigt som man vet att berättandet är dömt att misslyckas. Att ändå skriva om det omöjliga blir som ett tecken för omöjlighet och vi envisas med att försöka skapa ett alternativ till omöjligheten.⁴¹ Så tror jag att jag gör när jag under 5.2, i slutet av stycket, i princip förlänger novellen med några eventualiteter som söker alternativ till omöjligheten, att förvägra kärleken. Medveten om det omöjliga ersätts det frånvarande objektet och det är diktarens uppgift att försöka skapa mening i sammanbrottet och de glipor som det kan avtäcka.⁴² Leonard Cohen skriver i sin sång *Anthem; There's a crack in everything. That's how the light gets in*".

I inledningen av denna uppsats reflekterade jag kort över huruvida Orfeus respektive Eurydike bär någon slags symbolisk etikett. Med utgångspunkt från den Orfiska myten och diskussionen ovan, tänker jag mig dessa som *diktaren* respektive *sorgen*. Jag vill inte göra anspråk på att vara korrekt men det är tankeväckande. Många poeter uttrycker sin längtan efter det barn de aldrig fick eller det barn som dog. Eric Clapton skrev sången "*Tears in Heaven*" efter den fruktansvärda olyckan där hans fyraårige son ramlade ut från ett fönster på 53:e våningen i New York City 1991.⁴³ På så sätt har diktaren uppdraget att fylla i tomrummet som uppstår ur det ofattbart omöjliga. Där är sorgen och förlusten som Eurydike i den Orfiska myten symboliserar, den drivkraft som diktaren använder sig av. Det finns oändligt många sånger, böcker, dikter och musikstycken som är sprungna ur sorg, smärta och svårmod. I de mer filosofiska stunderna kan man ju undra om inte sorgen och smärtan är sinnesstämningar som på ett mer intressant sätt genererar klokskap kanaliserade i epik, lyrisk och drama.

⁴¹ Lena Malmberg, *Från Orfeus till Eurydike. En rörelse i samtida svensk lyrik*. ellerströms, 2000, s 168

⁴² Ibid, s 168

⁴³ <https://www.snopes.com/fact-check/tears-in-heaven/> 190501

7. Referenser

7.1 Litteratur

Bell J. (2010). *Introduktion till forskningsmetodik*. Studentlitteratur. Malmö

Holmberg K-G, Olsson A. (1999). *Epikanalys En introduktion*. Studentlitteratur. Lund

Malmberg Lena (2000). *Från Orfeus till Eurydike. En rörelse i samtida svensk lyrik*. ellerströms. Lund

Olsson Lotta (2003). *Den mörka stigen*. Albert Bonniers förlag. Stockholm

Ong, Walter J. (1990). *Muntlig och skriftlig kultur – Teknologiseringen av ordet*. Anthropos. Göteborg

Schiöler, Niklas. Artikel ur Samlaren 122. (2002). *Från Orfeus till Eurydike. En rörelse i samtida svensk lyrik* av Lena Malmberg. Elanders Gotab, Vetenskapsrådet. Stockholm

7.2 Webbplatser

<http://spraktidningen.se/artiklar/2008/11/sonettkrans-loste-skrivkramp>

https://larare.at/svenska/ordlistor/litteraturvetenskapliga_begrepp.html

<https://sv.wikipedia.org/wiki/Sonett>

<https://litteraturbanken.se/skola/larare/Noveller.html>

<https://www.flashback.org/t1132506p3>

<http://liu.diva-portal.org/smash/record.jsf?pid=diva2%3A919588&dswid=9313>

<https://www.snopes.com/fact-check/tears-in-heaven/>

Bilaga 1 – Dokument Spalter

Utdrag ur den moderna novellen parallellt med Lotta Olssons sonettkrans

<p>Frågan är bara om han minns hur man bär sig åt. Början brukar ju vara <i>känsligt läge</i> och då gäller det att ligga lagom på och lagom lågt. Plötsligt blev han alldeles matt. Han klev ur bilen och stegen fram mot butiken kändes plötsligt mycket tunga. Ett SMS-pling just nu, skulle vara som musik i hans öron. Samtidigt som han grep tag i en grön varukorg intalade han sig att repa mod. Jag fixar det här! Jag måste tro på mig själv. De nyss så tunga stegen lättades. Det gäller att bestämma sig, att gå <i>all in</i>.</p>	<p>Vartenda steg är viktigt att bevaka, det minns jag. Måste minnas. För så vitt jag kan förstå ska glömskan förorsaka att allting ändas. Hennes liv. Och mitt. Jag måste minnas vid vartenda steg, och mina steg är redan mycket tunga. Jag måste minnas. Om hon inte teg! Ett rop. Ett skratt. Att höra henne sjunga. Att visa mod, det är det enda rätta. Jag klarar det. Min tro är absolut. Och plötsligt tycks de tunga stegen lätta, förvissad som jag är om mitt beslut. Och allt som är, är just nu bara detta: den mörka stigen där jag gått förut</p>
<p>Framme vid frukten, greppade han bananer och apelsiner, tomater och några röda paprikor som kändes mjuka, han tvekade. Tänk om hon aldrig mer skriver! Han vacklade mot mejerierna, sinnet följde efter, nu åter missmodigt. Herregud, brant uppförbacke. Han måste tänka klart. Å andra sidan, jag har ju dejtat förut, det kan väl inte va' så svårt... men tänk om hon inte vill! Huu, det här måste jag skaka av mig. Det finns ändå inga svar. Jag får styra upp det här och göra en liten plan. Han banade sig fram till kaffehyllan.</p>	<p>Den mörka stigen där jag gått förut; så annorlunda genast. Jag förnekar att mörkret är sig likt, och vindens tjuv, och markens stumma väta när jag tvekar. Nu plötsligt tycks mig tunneln mycket trängre, och visst är kylan värre, inte sant? Och stigen? Nog är stigen mycket längre? Och inte var dess lutning fullt så brant? Jag kämpar för att hålla tanken klar. Men har jag gått här förr? Jag måste skaka det av mig. Det finns ändå inga svar. Min enda uppgift nu är den att staka i tanken ut den väg som jag har kvar: den långa vägen uppåt och tillbaka</p>
<p>Extrapris på Lötbergs Lila – tag 3 för 69 kr. Bra att ha, om man får oväntat besök... Han kollade telefonen, ingenting. Hur mycket ska jag hänga upp mitt liv på denna ångest, om hon inte ens hör av sig? Väljer man att bli förälskad? Jag borde kanske bara lägga ner. Tvärt vänder han sig om när ett litet barn sliter tag i hans byxben i tron att det är pappan. Den lille ryckte honom ur tankemödan och det ryckte i barnets underläpp när han insåg att puppa var någon annans. Bihuvu uutuho! Kära när, vad gör jag nu? Men där kom pappan som lyfte upp sonen och nickade en ursäkt. Tänk, en helt annan värld det där, med barn.</p>	<p>Den långa vägen uppåt och tillbaka vill fresta mig till tvekan. Inte än! Ty om jag tvekar, döms jag att försaka min lust att leva – och mitt liv med den. Så är det. Det var inget val jag gjorde. Vem väljer själv sin kärlek? Inte vi. Men kanske är det faktiskt det jag borde: försöka sluta älska? Och bli fri. I samma stund som tvivlets visna låga syns flamma upp, så falnar den. Jag svär att visa mod att orka, mod att våga. Jag älskar. Det är allt som jag begär. Men likväl väcks en obehaglig fråga: vad ger mig rätten att få vistas här?</p>
<p>Vad gör jag här egentligen? Han kollade telefonen, ingenting. Ska jag skicka henne ett "<i>tänker på Dig!</i>"! Att liksom påkalla lite uppmärksamhet. Hon skulle tänka på honom en stund i alla fall, om så bara någon minut. Men vem tror jag att jag är? En blivande älskare till henne. Jag kanske bara är en hopplös dejt - utan partner. Hon kanske redan har träffat nån annan och här går jag som en kär zombie! Det gör för ont, att tänka sig henne i armarna... hon är ju så himla snygg!! Egentligen, hon får kanske massor av erbjudanden.</p>	<p>Vad ger mig rätten att få vistas här? Att trotsa ödets makt och själv bestämma? Bland evighetens skuggors högre sfär, så skild från världen där jag själv hör hemma. Det är mitt enda mål: att ta oss dit. Att bringa henne som jag älskar åter. Men ändå: har jag rätt att komma hit? Vad vet jag väl om gudarna förläter? Det är så mycket som jag inte vet. Så många frågars svar jag söker finna. Vem är jag här? En blek och stum poet. En älskande förutan älskarinna. En gäst i denna världens oändlighet. En levande bland döda – och hans kvinna</p>
<p>Herregud, vem tror jag att jag är, lurad fåne! Hon har säkert träffat nån ny. Skulle jag krocka med henne här nu så skulle hon kanske inte ens känna igen mig - Vem är du!! Här går jag och har bara henne i huvet, en drömbild som jag inte ens känner, en främling. Frysdiskens brummade lit oroväckande. Färdigrätterna tävlade med sina hippa förpackningar och ringa kalorier. Nu måste jag rycka upp mig.</p>	<p>En levande bland döda – och hans kvinna, som kanske redan är en annan mans? En underjordens vackra kejsarinna. Och han som lever tror att hon är hans. Vem tror jag att jag är? En skuggors like? Jag lurar mig. Hon är en annans nu. En drotning här i evighetens rike, som säger när hon ser mig: vem är du? En främling. Hon som är för mig den enda, och den jag lovat hålla evigt kär. En främling. Men jag misstär mig kanhända? Hon är blott min, det vet jag att hon är. Nej, ensam ska jag inte återvända! Jag lyssnar till de ljud som mörkret bär</p>
<p>Hon är ju MIN, det var hon ju häromdan! Innet inne vet jag det ju. Irrar illa... Han kollade telefonen, tyckte att den vibrerade, lyssnade spånt och kände sedan efter, inget durr. Det är nog mitt hjärta som slår ojämnt – durrande. Inget annat. Han blir nästan rädd för sig själv, tar en färdiglada med laxsoppa – norsk – och lägger den snabbt i korgen. Händerna blir lika kalla som skrällen kan plötsligt känna över denna berg- och-dalbana som han åker i. Ilskan över att förlora självilliten. Just det, hon skulle ju vara helt upptagen. Nu minns han plötsligt att hon hade sagt det.</p>	<p>Jag lyssnar till de ljud som mörkret bär, men minns att mörkret också kan förvilla. Men hur jag lyssnar, finns det inget där. Blott vinden, som nu blåser mycket stilla. En stilla vind. Mitt eget hjärtas slag. Min egen snabba andning. Inget annat. Nu stiger rädslan upp och griper tag. En stilla vind. Då har hon redan stannat? Jag fylls med ens av självförakt och skam. Så enkelt brast förtröstans svaga himna, och tvivlets svarta strömmar väller fram. Så enkelt kan ens tillförsikt förrinna. Men plötsligt... Vad var det som jag förmam? Ett ljud av steg! Som genast ska försvinna</p>
<p>Den mörka stigen minn mig eller vartenda steg är viktigt att bevaka. Den mörka stigen där jag gått förut. Den långa vägen uppåt och tillbaka. Vad ger mig rätten att få vistas här? En levande bland döda – och hans kvinna. Jag lyssnar till de ljud som mörkret bär. Ett ljud av steg! Som genast ska försvinna. Det är väl hennes steg jag hör ändå? Det är en fråga ingen kan besvara. Jag vet blott att min kärlek ska besida. Hon tiger. Men det är väl ingen fans? Hon följer mig. Det måste vara så. Jag vet: jag såg. Blott en gång. En gång bara!"</p>	